

MAKE
IT
REAL

TASKFORCE FOR STUDIEARBEJDS- PLADSER IDEKATALOG

STUDIEMILJØRÅDET

KBH

AAL

ESB

AALBORG UNIVERSITET

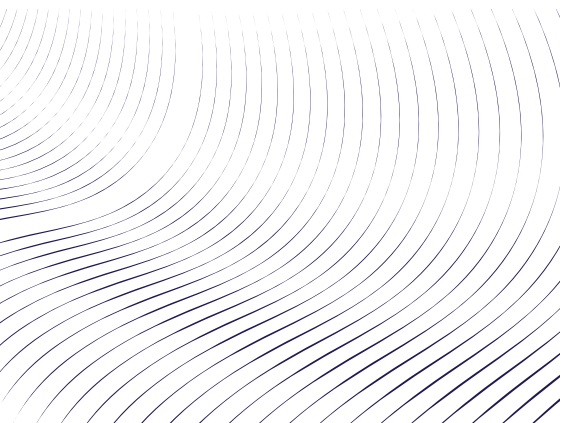

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
AALBORG UNIVERSITET

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	4
RESULTATER AF FOTOKONKURRENCE	7
FOKUSGRUPPEUNDERSØGELSE AF STUDIEMILJØ 2017	14
I: Mangel på studiearbejdspladser	14
II: Tydelig funktionsdefinition af rum	14
III: Arbejdsområder	16
IV: Rummets privathed	16
V: Manipulerbare rammer	17
VI: Stabilitet	17
VII: Nærhed og identifikation	17
UDFORMNING AF FREMTIDENS STUDIEMILJØ	23
KONKRETE FORSLAG	24
INSPIRATIONSBILEDER	26

INDLEDNING

Dette idékatalog er udarbejdet af taskforcen for studiearbejdspladser, nedsat af Studiemiljørådet på AAU i september 2016.

Taskforcen har bestået af prodekan Lars Døvling Andersen, institutlederne Marianne Rostgaard og Hans Jørgen Andersen, studenterrepræsentanterne Tsinat Berhane og Simon Mæng Tjørnehøj, og Henriette Blegvad og Jeanette Møller fra AAU Fællesservice.

Taskforcen for studiearbejdspladser fik til opgave at udarbejde et idékatalog og kortlægge de studerendes opfattelse af studiearbejdspladser og besluttede derfor at igangsætte en fokusgruppeundersøgelse og en fotokampagne blandt de studerende. Denne rapport opsummerer resultaterne af såvel fokusgruppeundersøgelse og fotokampagne samt bidrager med inspirationsbilleder fra velfungerende studiemiljøer på AAU og andre universiteter til et fortsat arbejde med fysisk studiemiljø.

Fotokampagnens formål var at indsamle fotos fra studerende af inspirerende studiearbejdspladser såvel som såkaldte "døde" rum. Udover kampagnen til indsamling af fotoeksempler vurderede taskforcen, at der var behov for give de studerende mulighed for at uddybe, hvad de ser som inspirerende studiearbejdspladser. Det resulterede i, at kampagnen blev udvidet med en snapchat-del, hvor repræsentanter fra taskforcen stillede korte spørgsmål til tilfældige studerende på campus i Aalborg. De studerende blev desuden opfordret til at knytte kommentarer til deres indsendte billeder. Fotokampagnen er udført af studerende Tsinat Berhane, Simon Mæng Tjørnehøj og René Hansen, som taskforcen skylder en stor tak for det omfattende arbejde.

Fokusgruppeinterviewene havde til formål at give de studerende yderligere mulighed for at uddybe, hvad de ser som inspirerende studiearbejdspladser. Undersøgelsen tager udgangspunkt i det fysiske studiemiljø og studiearbejde, der forefindes ved Aalborg Universitet, og forsøger at belyse 'best practices' samt at finde frem til, hvad de studerende anser som værende de bedste løsninger for udformningen af studie- og arbejdsmiljøet ved universitetet. Undersøgelsen er udført af videnskabelige assistenter Bjarke Zink Winther og Daniel Rosengren Olesen.

Bagerst i dette idekatalog findes billedeksempler på studiemiljøer, som indeholder nogle af de elementer, de studerende har fremhævet som vigtige for gode studiearbejdspladser. Billederne stammer fra en konference om fremtidens læringsmiljø, der fandt sted i København i oktober 2017.

Udsmykning på biologiinstituttet på Fredrik Bajersvej 7H

STUDIEARBEJDSPLADSER

Vision for studiearbejdspladser

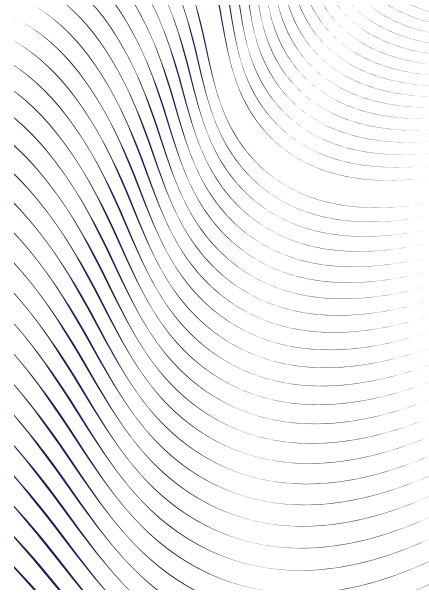
- AAU tilbyder en bred vifte af forskelligartede studiearbejdspladser, der på hver deres måde understøtter det faglige og sociale miljø på campus.
- AAU's fysiske rammer udnyttes effektivt, og de studerende har nem og fleksibel adgang til studiearbejdspladserne
- Studiearbejdspladserne skaber rum for de studerendes læring og motivation og bidrager til en høj studieintensitet og tilstedeværelse på campus.

Gode studiearbejdspladser, der understøtter det faglige og sociale miljø på campus, er en vigtig brik i et godt studiemiljø og i de studerendes læring.

Studiearbejdspladserne skal inspirere til læring og øge den tid, de studerende bruger på deres studier (studieintensiteten) ved at imødekomme nogle af de mangeartede behov, studerende har for forskellige typer læringsrum - fx læsepladser, grupperum, opholdsrum og uformelle mødesteder.

Uddrag fra 'Strategi for studiemiljø'

RESULTATER AF FOTOKONKURRENCE

#AAUSAP17

I forsommeren 2017 afholdtes en fotokonkurrence som en del af arbejdet i taskforce for studiearbejdspladser. Konkurrencen blev slået stort op på de sociale medier, med flotte videoer, der forklarede formålet med konkurrencen og viste vinderne. Billeder er indsendt både på Instagram, Facebook og E-mail, og i den periode kampagnen løb, blev der hver uge udvalgt vinderbilleder, som blev præsenteret i videoform og præmieret med gavekort.

Kampagnen løb over fire uger, hvor de studerende havde mulighed for at indsende eksempler på inspirerende såvel som "døde" studiearbejdspladser.

På de næste sider ses nogle af billederne fra fotokonkurrencen samt de studerendes begrundelser for, hvorfor det enten er en god eller dårlig studiearbejdsplads.

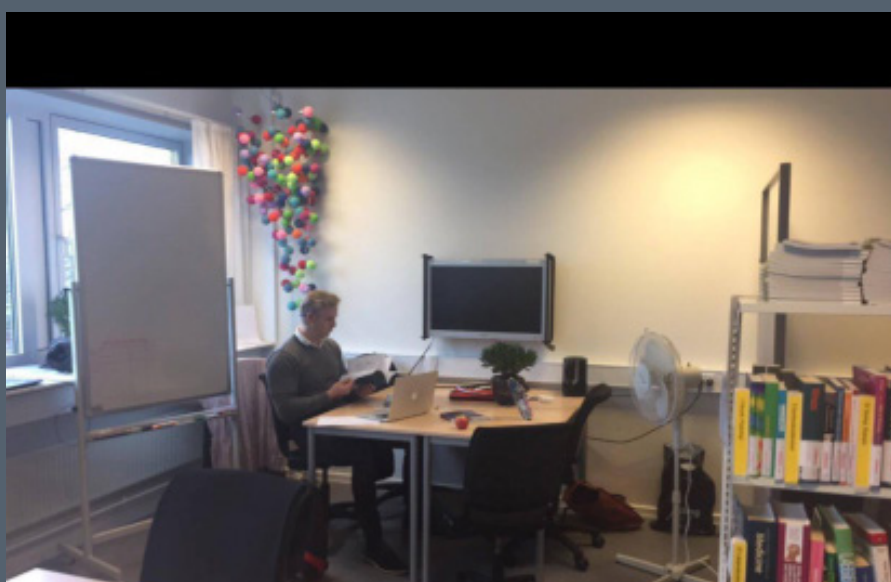
"Læsesalen på Studenterhuset er virkelig god. Der er stille og godt lys. Gode faciliteter. Dog ingen kantine. Man kunne godt bruge et køleskab og varmvandshane ligesom på Nordkraft biblioteket."

Sociologistuderende

Det her er mit gruppelokale på AAU. Det er placeret på Badehusvej 9, lokale B264. Da jeg først blev placeret her med min gruppe, var jeg ikke særlig positiv. Vi er fem grupper i lokalet og jeg frygtede derfor en masse larm, og ikke meget mulighed for rent faktisk at studere. Til gengæld har det vist sig, at det er rigtig hyggeligt. Mit studie er ikke særlig stort, så gruppe-lokalet samler os godt sammen, og giver os både mulighed for at lære hinanden bedre at kende, samtidig med at vi nemt kan hjælpe hinanden på tværs af grupperne. Derudover er det helt essentielt for vores studie at vi har tavler til rådighed, hvilket her er. #AAUSAP17 - sammen med Katharina Granberg.

👍 Synes godt om 💬 Kommenter ➦ Del

Niels Jernes Vej biblioteket har alt hvad man skal bruge.

Sigurd sidder, en grå formiddag i marts, behageligt i en af de gode stole. - Med kuglepennen bag øret er han klar til endnu en dag med sit og sine gruppe-medlemmers 8. semesters projekt.

Biblioteket åbner smukt og fredfyldt op ud mod gangen fyldt med kontornusserne på HST. Her, i et og samme rum, er der både plads til fordybelse og gruppearbejde. De dygtige bibliotekare sidder her fra 12-15, fire dage om ugen, klar til at hjælpe de studerende med bl.a. litteratursøgninger og meget andet - Og man behøver ikke en gang at have en aftale med dem.

En ros skal lyde til "opfinderne" af dette bibliotek (eller nærmere læsesal). Man har bl.a. tænkt på at have et fjernsyn man kan sætte til sin computer, tavle til fx brainstorm, godt lysinfald og gode læselamper, vindblæser, grønne planter, flot tapet (kan man ikke se her på billedet), en STOR reol med bøgerne fra studierne på medicin/medis, klar til at blive åbnet og læst i.

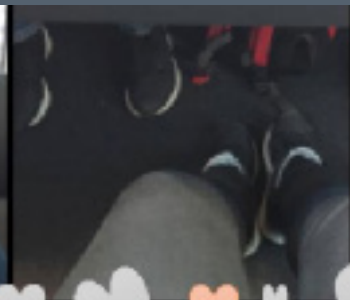
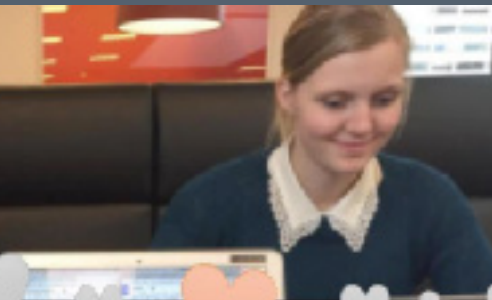
Det lille bibliotek på NJV 12 er en dejlig studiearbejdsplads

#AAUSAP17

11

Studieområde

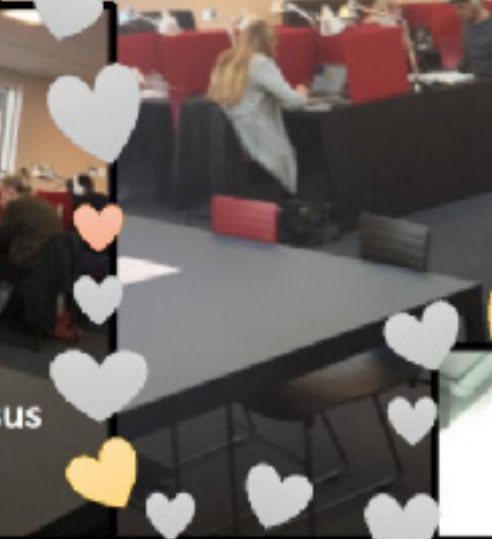
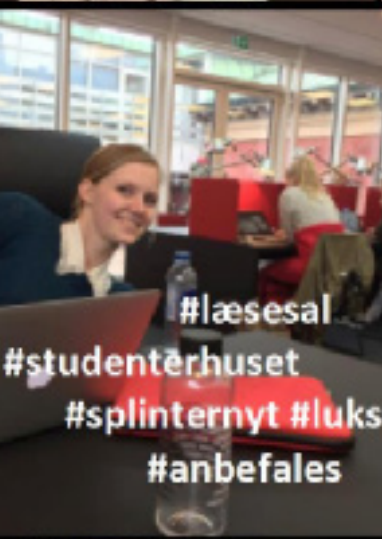

#SAP17
#AAU

#Studierum #Konkurrence
#vigøraltforatvinde #Krydserfingre

#laesesal
#studenterhuset
#splinternyt #luksus
#anbefales

#AAUSAP17

Aalborg Universitet

16. marts · 🌐

Fortæl os din mening om studiearbejdspladserne (sap) på AAU!
Den næste måned afholder vi en fotokonkurrence, hvor alle studerende campus Aalborg, Esbjerg og København kan være med til at forbedre studiemiljøet på AAU.

Alt I skal gøre er at slå et billede op af en studiearbejdsplads med en kort beskrivelse og hashtagget #AAUsap17. I kan også indsende via mail til aausap17@aau.dk.

Et panel vil hver uge udvælge to vinderbilleder, som vil blive annonceret her på hver torsdag. Hver uge er der to biografbilletter på højkant, samt en ekstra lækker præmie sidst i konkurrencen.

9,8 tusind visninger

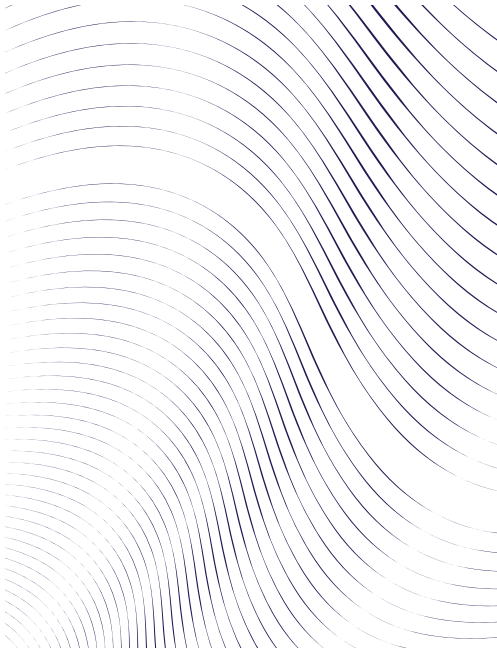
Hi, my name is Tsinat. And my name is Simon.

De studerende nævner AUB på Nordkraft som et godt studiemiljø, fordi der er forskellige arbejdssteder med både borde og bløde møbler, nicher, kaffe og en home-away-from-home-stemning.

Pausetid med bordtennis i Fibigerstræde 3

FOKUSGRUPPE- UNDERSØGELSE AF STUDIEMILJØ 2017

Fokusgruppeundersøgelsen af studiemiljø har først og fremmest haft til formål at kortlægge de studerendes synspunkter og opfattelser af studiearbejdspladser og studiemiljø i bredere forstand, og det følgende opsummerer resultaterne. Den fulde rapport og bilag med citater kan hentes på studiemiljø.aau.dk.

Arbejdet med undersøgelsen løb fra april til oktober 2017. Der blev udført i alt 15 fokusgruppeinterviews med studerende fra Aalborg, København og Esbjerg fordelt på alle fakulteter og fra såvel bachelor- som kandidatuddannelser. De første 13 interviews blev afholdt fra april til og med oktober 2017 i hvilken periode der er afholdt fokusgruppeinterviews, analyseret data herfra, og udarbejdet rapporten. En række temaer gik igen på tværs af uddannelser, fakulteter og campusser. I det følgende gennemgås disse generelle udsagn og tematikker.

I: Mangel på studiearbejdspladser

Nogle steder oplever de studerende, at der er generel mangel på arbejdspladser, hvilket gør, at de hverken kan finde eller skabe en god arbejdsstruktur på deres studier. Dette er et tilbagevendende problem for mange studerende, idet flere studier ikke har nogen faste arbejdspladser tilknyttet overhovedet, og andre studier kun har en begrænset mængde af grupperum, som de studerende skal booke sig ind på for at bruge. De studerende er generelt tilfredse med den fysiske udformning af eksisterende studiearbejdspladser - problemet er, at der nogle steder er for få af dem.

II: Tydelig funktionsdefinition af rum

Der er forskellige oplevelser af grupperum blandt de studerende. Nogle studerende har argumenteret kraftigt for nødvendigheden af dedikerede grupperum, d.v.s. grupperum som er gruppens eget gennem et helt semester, som et direkte behov for deres grupper, mens andre har lagt mere vægt på faciliteterne for gruppearbejdet generelt. Mange har været positive overfor storrumsgrupperum som arbejdsplads, og kun pointeret, at disse fungerer dårligt til "koncentrationsarbejde" (fx læsning af en kompliceret tekst), men derimod godt både til gruppearbejde og socialt. En ting der har været gennemgående er stabiliteten omkring arbejdspladsen, som ovenfor nævnt, hvilket de studerende ofte har lagt særlig vægt på. Netop stabilitet er en af de store styrker ved de dedikerede grupperum, som sikrer at en gruppe altid kan vende tilbage til den samme studiearbejdsplads, som de forlod dagen inden. Ydermere tilbyder de muligheden for indflydelse på rammerne, samt at de studerende kan "låse rummet af", således at man kan efterlade sine ting, eller medbringe udstyr til sit grupperum.

Det er tydeligt, at de studerende peger på et stort behov for rum og områder, der er dedikeret til social aktivitet eller afslapning, forstået som 'ikke-studiearbejde'. Det er en gennemgående problematik for mange af de forskellige studiemiljøer, at de rum, der er ment som sociale, "invaderes" af studierelateret aktivitet, (såsom gruppearbejde) af grupper, der mangler plads. Dette ødelægger rummets værdi og funktion som socialt mødested, da det ofte er den sociale aktivitet, der må vige eller begrænses for den studierelaterede.

Når et rum, der egentligt skulle være et socialt rum, først er begyndt at blive benyttet til aktiviteter, der begrænser de sociale aktiviteter, mister rummet sin funktion, fordi det ikke længere er klart hvad reglerne for brugen af rummet er, og hvor vidt det er et socialt rum eller et rum dedikeret til studieaktivitet. Den

**Fordy-
belses-
rum**

**Socialt
rum**

**Projekt-
rum**

omvendte problematik er stort set ikke blevet påpeget af de studerende, dvs. det virker ikke til at være et generelt problem, at sociale aktiviteter "invaderer" rum der er dedikeret til studieaktivitet. Det tolkes som et udtryk for, at de studerende overordnet set er respektfulde over for hinandens arbejde, og følger de sociale normer omkring arbejdsrummenes brug.

De studerende ønsker en tydelig adskillelse mellem sociale rum, gruppearbejdsrum, og stille arbejdsrum. De foretrækker relativt klare linjer ift. deres arbejde og sociale engagementer. Dette udelukker ikke hybride arbejdsrum, sociale rum, kreative inspirationsrum, mv. men det betyder, at der enten gennem indretning eller skiltning sendes klare signaler omkring disse rums anvendelse, eller at der på anden måde etableres anerkendte regler for anvendelse af et givent lokale.

De studerende har ofte efterspurgt en mere specifik opdeling mellem sociale rum og arbejdsrum, samt argumenteret for, at de sociale rum helst skal være 'dedikerede' til formålet, så de studerende altid er bevidste om, at der her er et socialt mødested. Samtidig er det vigtigt for de studerende, at rummene er designet og udformet med en konkret hensigt, der er tydelig for dem. Disse ønsker har ikke kun været fremsat for at få et bedre socialt sammenhold, men ligeså meget for at undgå, at arbejde og socialt samvær flyder sammen.

De studerende pointerer, at dette kan have en negativ indflydelse på begge aspekter: sociale aktiviteter i et arbejdsrum kan i tilfælde af manglende respekt (jf. ovenstående) være forstyrrende for arbejdet, så de studerende har selv ønsket, at sådanne elementer bliver flyttet til et sted der er dedikeret til sociale formål. Men samtidig pointerer de studerende også, at arbejde i sociale rum lægger en dæmper på muligheden for at have det sjovt og koble af, og derfor også er problematisk.

På AAU's campus i KBH findes de såkaldte 'studios'. Dette er undervisningslokaler, som når der ikke er undervisning fungerer som storrumsgrupperum. I 'studios' er der mulighed for at lave kaffe og opbevare mad og drikke i et køleskab. Der er også mikrobølgeovn, og i enkelte studios er de studerende gået sammen og har købt en panini-toaster. Når denne hybrid mellem socialt og fagligt rum fungerer, skyldes det, at rummet bruges af en mindre, fast gruppe af studerende. Gruppen er ikke større end de selv kan opretholde regler for brug af rummet. Manglende funktionsopdeling er primært et problem hvor mange studerende, der ikke kender hinanden (ikke går på samme semester/uddannelse), skal dele et rum.

Helt specifikt har den gennemgående linje blandt de studerende derfor været en kritik af "sammensmeltningen" der opstår, når flere forskellige funktioner blandes sammen i de samme rum. De studerende har efterspurgt tre konkrete adskillelser af studierummene:

- 1) Projektarbejdsrum
- 2) Læsesale
- 3) Sociale rum.

HUM-Lab AAU CPH

COLABORATORIUM

III: Arbejdsområder

Arbejdsområder er åbne områder, der principielt set skal kunne anvendes af "alle". Den reelle inklusion varierer mellem de forskellige arbejdsmiljøer, men det er fælles for disse, at de står til 'fri afbenyttelse' i modsætning til grupperummene, der som minimum er dedikeret til et bestemt studie eller semester.

Det er vigtigt, at de forskellige studier/beslægtede studier selv udformer egne arbejdsområder. Dette skyldes, at de forskellige studier ofte har specifikke krav til de fælles arbejdsområders faciliteter og udformning. For eksempel har de

Det positive ved de aflukkede grupperum var at alt var privat og man kunne lade alt ligge [computer etc.] men det var til gengæld en ulempe for det sociale fordi det altid virkede som om at man forstyrrede hvis man ville spørge en anden gruppe om noget – man skulle altid igennem en dør for at komme ind til dem

humanistiske studier ved AAU-KBH et fælles arbejdsområde kaldet 'HUM-Lab', der er indrettet efter de humanistiske studiers arbejdsbehov mens studerende på oplevelsesdesign ved AAU-AA anvender 'FabLab' eller 'Electronics Lab' der er indrettet efter netop deres behov. Arbejdsområder er altså forskelligt indrettet alt efter hvilket arbejde der skal udføres, og kan være "eksklusive", for eksempel pga. sikkerhedshensyn. De generelle karakteristikker er dog, at områderne er skabt til principielt fri anvendelse, og at de ellers er indrettet efter specialiserede arbejdsprocesser.

De studerende har været positive over disse faciliteter og har primært kritiseret mangel på sådanne arbejdsområder på deres studie, ikke arbejdsområderne som sådan. Dette har gjort sig gældende for alle studerende, der har deltaget i undersøgelsen. Den eneste observerede kritik har været en mangel på flere sådanne områder, og til tider en efterspørgsel på mere kreativitet i deres udformning. Her har der været specifik henvisning til fx 'Sky Lab' fra DTU, hvor man samler både studerende og eksterne virksomheder for at skabe et mere innovativt miljø, og for at facilitere samarbejde mellem studerende og virksomheder.

IV: Rummets privathed

Et aspekt af de dedikerede grupperum, som de studerende er glade for, er rummets 'privathed', d. v. s. at brugsretten eksklusivt tilhører en bestemt, afgrænset gruppe af studerende (projektgruppen). For eksempel kan rummet låses af, så det bliver ikke 'taget' af en anden gruppe, hvis man forlader det for at finde noget at spise, tavlen bliver ikke visket ud eller skrevet over til næste dag, og man behøver ikke at være nervøs for at få stjålet noget, som man har efterladt i rummet.

Der er flere eksempler på hvordan en sådan privathed kan genskabes:

Faste pladser i delte grupperum og storrumsgrupperum kan være med til at genskabe en vis følelse af kontrol over ens (eller gruppens) arbejdsplads. Hvis de enkelte arbejdspladser i et delt grupperum er dedikeret til enkelte grupper, er der en større mulighed for at gruppen kan opretholde kontrol over deres arbejdsområde, som andre ikke har adgang til 'uautoriseret'. Hertil er to andre elementer også væsentlige: aftaler i gruppen og arbejdsrutiner. Des mere der skabes en kultur omkring 'mødepligt' som understøtter, at grupperne møder ind på deres arbejdsplads, des mere er gruppen også i stand til at sikre, at de kan holde styr på, og opretholde, deres 'kontrol' over arbejdspladsen. Herudover kan en fælles koordinering og forventningsafstemning omkring rummets brug være med til at sikre, at der er en fælles interesse i at overholde visse normer i et delt grupperum. På denne måde kan de studerende selv være med til at definere retningslinjerne for deres arbejdsrum, og være med til at genskabe en grad af privathed omkring deres arbejdsrum (også når disse er delt). Det er dog klart, at en sådan koordinering bliver mere kompleks, når mængden af personer og grupper i et rum opskales.

Ideen om privathed og kontrol over arbejdspladsen er et meget centralt aspekt i de studerendes forståelse af arbejdspladsen og en af grundene til, at de studerende er meget positive over for de dedikerede grupperum, som tilbyder den højeste mulige grad af privathed. Spørgsmålet om eksklusiv brugsret/kontrol og etablering af en kultur/regler for anvendelse af et specifikt rum, er derfor helt centrale elementer i at skabe velfungerende studiearbejdspladser og et godt studiemiljø.

V: Manipulerbare rammer

Indflydelse på eget studiemiljøes fysiske rammer har været et tilbagevendende emne blandt de studerende. Én af de væsentligste observationer er, hvordan de studerende med adgang til grupperum har lagt vægt på, at de selv har stor indflydelse på dette "private rums" indretning og brug. Netop det, at de studerende (for nogles vedkommende) har kunnet medbringe egen computer, skærm, kaffemaskine, stol, mv. har haft en utrolig stor indflydelse på deres positive indstilling overfor disse rum. Tilsvarende har de studerende, der "kun" har haft adgang til mødelokale været kritiske bl.a. på grund af denne mangel på 'manipulerbarhed' af rummet (idet delte grupperum skal "efterlades som man overtog dem").

På AAU-KBH, hvor flere studieretninger har delte grupperum og/eller storrumsgrupperum, har muligheden for at influere på rammerne i rummene været mere åbne. De studerende indretter sig gerne i hvert deres "hjørne" i de delte rum og storrumsgrupperum, hvor de som oftest vil "finde sig til rette" omkring deres arbejdsplads, som de selv udformer efter gruppens behov. Der eksisterer således ikke ensrettede systemer, der passer til alle grupper, men idet grupperne selv har mulighed for at skabe deres egne arbejdspladser, har de selv mulighed for at skabe et system, der passer til dem. På AAU-KBH har der ikke været nogen udtalt kritik overfor mangel på dedikerede grupperum.

VI: Stabilitet

Både muligheden for manipulation af rammer, rummets privathed, rummets dedikation til et bestemt formål samt funktionsdeling skal især ses i relation til stabiliteten omkring de studerendes fysiske rammer. For at konceptet omkring manipulerbare rammer skal give mening, skal de studerendes fysiske rammer også være relativt stabile. Hvis for eksempel de studerende ikke har overvejende faste undervisningslokaler, hvis ikke studieretningen er mere eller mindre fast knyttet til en fysisk lokation, hvis der ikke er mere eller mindre faste studiearbejdspladser til de studerende mv. så vil ideen omkring indflydelse i mindre grad give mening for de studerende. Kort fortalt, hvis de studerende ikke har en stabil relation til deres studiemiljø (både arbejdsmiljø og socialt miljø), baseret på det fysiske miljøes stabilitet, så vil det ikke give mening at investere tid i studiets rammer, der for de studerende vil synes uvedkommende (i kraft af dets manglende stabilitet). Uden denne konkrete relation til et stabilt fysisk miljø vil de studerendes interesse i selv at yde en indsats dale, hvilket vil have en negativ indflydelse på studiemiljøet som helhed. Fx har de studerende, der har haft faste studiearbejdspladser, i langt højere grad etableret faste arbejdsrutiner omkring deres studier, så de for eksempel mødes hver dag på deres faste arbejdsplads fra 8 til 16 (dette gælder både for studerende med dedikerede grupperum og delte grupperum). Dette bevirker samtidig, at de studerende i højere grad opholder sig på studiet, hvilket er med til at forbedre det sociale miljø, alene fordi de studerende rent faktisk opholder sig sammen på studiet.

VII: Nærhed og identifikation

Et andet aspekt, der er tæt koblet med social praksis, er de studerendes tilknyt-

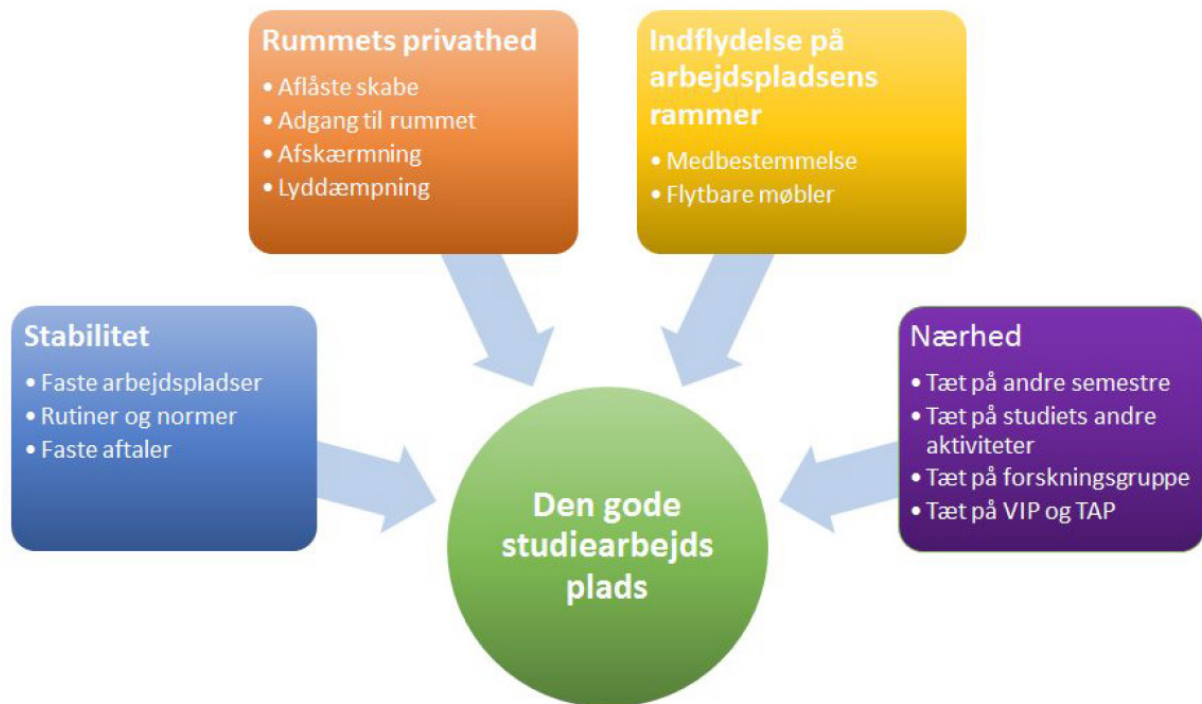
TASKFORCE FOR STUDIEARBEJDSPLADSER

ning til deres studie, gennem dets sociale og fysiske forankring. Studerende på studier, der mangler en sådan 'fast identitet', kommer let til at føle, at deres studie er 'rodløst'. For at skabe identitet kan genstande eller plakater/billeder, der hører faget til, bruges som udsmykning. Et godt eksempel på det er fra Frederik Bajers Vej 7H, hvor der er et skab med remedier, der tidligere har været brugt til forskningen i biologi. Ved på denne måde at bruge genstande, der viser, hvem man er, til udsmykningen, skabes der en identitet omkring den faglige base for studiet, som de studerende kan relatere sig til. Eksemplet kan ligeledes relateres til andre studier, hvor man på samme måde kan bruge forskningens genstande til at skabe en identitet omkring et givent studie.

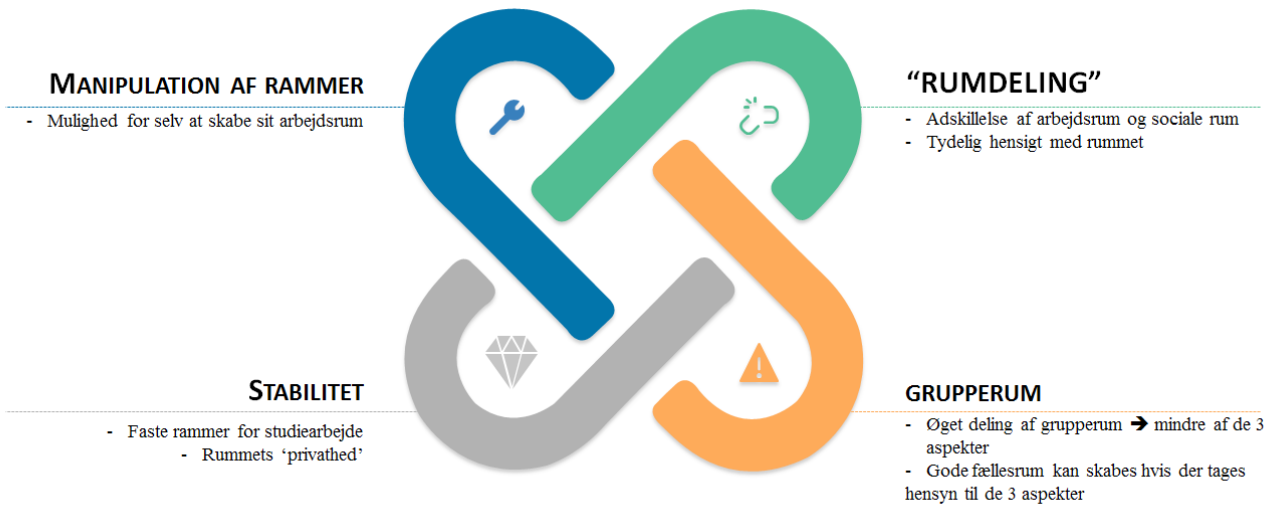
Vægudsmykning fra AAU CPH.

DEN GODE STUDIEARBEJDSPLADS

På baggrund af fokusgruppeinterviewene er der i hvert fald fire dimensioner, der er vigtige for den gode studiearbejdsplads. Her præsenteres de lidt forsimplet med eksempler på hvordan disse kan understøttes. Modellen giver nogle ideer til hvad der er vigtigt for den gode studiearbejdsplads, men det må samtidig pointeres, at hver dimension rummer mange muligheder og udfordringer der skal tages højde for, ved udformningen af studiearbejdspladsen. I det følgende præsenteres blot eksempler, som er fremkommet gennem de 15 fokusgruppeinterviews.

CENTRALE OBSERVATIONER OMKRING FYSISKE RAMMER

Den gode studiearbejdsplads understøttes af de fysiske rammer, og her er særligt manipulerbarhed, stabilitet og funktionsopdeling af rummene tre elementer, der er meget væsentlige.

De studerende kan godt lide, når de selv har indflydelse på rammerne. Dette ses tydeligt i det traditionelle grupperum, hvor de studerende har god mulighed for at 'indrette sig' efter deres egne behov og deres egne præferencer. Men også i de storrumsgrupperum der fungerer godt, har de studerende typisk god mulighed for selv at være med til at skabe deres egne rammer og herefter påvirke dem yderligere (et godt eksempel er A&D på CREATE). Funktionsopdeling af rummene er dog stadig vigtigt: gruppearbejde og fordybelsesarbejde trives fx ikke godt sammen i det samme rum. Det samme gør sig gældende for koncentrationsarbejde og socialt samvær mv., derfor skal rummene helst funktionsopdeles så der er en tydelig hensigt med hvad der foregår hvor, og så alting ikke 'smelter sammen' i det samme rum.

Sidst, men ikke mindst skal der være en vis stabilitet over en studiearbejdsplads: de studerende skal helst vide, at den er der igen dagen efter, at de kan efterlade den og komme tilbage til den, osv. Dette gælder både mht. privatheden af arbejdspladsen samt den fysiske stabilitet i arbejdspladsen (at man fx ikke skal skifte arbejdsplads hver dag osv.). Det sidste element, grupperum, henviser til udfordringerne der er forbundet med at gå fra de traditionelle grupperum til storrumsgrupperum; de traditionelle grupperum er gode på alle de ovennævnte punkter, hvor storrumsgrupperum derimod kan give udfordringer både mht. stabilitet, manipulation og rumdeling. Det er af samme årsag, at de studerende ofte ikke er så positive over at skulle gå fra de enkelte grupperum til storrumsgrupperum. Der er dog mulighed for at man kan overkomme mange af ulemperne, hvis man tager højde for de elementer som der gennemgås i denne og de andre modeller.

HVAD ER ROI?

ROI konceptet sigter mod at forklare, at en stærk forankring i et nært studiemiljø er med til at forbedre det overordnede miljø 'indefra og ud'. Denne forankring kan opbygges og understøttes på mange måder, fx ved at have fast grupperum, arbejdsområde, og/eller "tilholdssted". Effekten af en stærk forankring i sit studie har en selvforstærkende effekt for studerendes lokale studiemiljø og forårsager, som ringe i vandet, positive tendenser i forhold til de studerendes integration i det bredere studiemiljø. Når studerende har gode faglige og sociale relationer i deres nære studiemiljø, er de også mere tilbøjelige til at deltage i sociale arrangementer (fx en fredagsbar fordi de "kender nogen"). Et miljø med en god forankring i studiet og det nære miljø gør, at de studerende prioriterer at opholde sig mere på campus, og at de bedre kan være i dialog med andre grupper. Derudover vil de også have en bedre relation til deres studie osv. Denne sammenhæng ses ikke i tilnærmelsesvis samme grad blandt studerende, der kun har en ringe grad af forankring i deres nære studiemiljø.

Opbygningen af relationer og identifikation sker på baggrund af flere elementer. Stabile rammer for studiet, samlokalisering af studiets aktiviteter, fysisk forankring, og tæt kontakt med studiets elementer er essentielle aspekter af denne proces. De studerende, der har kritiseret deres studies udformning, har ofte lagt vægt på fx manglen af en fysisk lokation af deres studie. Nogle studerende føler, at deres studie er 'spredt ud over det hele' og derfor mangler en form for 'plads' hvor de studerende 'hører hjemme'. Tilsvarende, så har studier med netop sådanne pladser bedre forudsætninger for at skabe et tilhørsforhold med de studerende, der går på disse studier. Helt konkrete eksempler herpå er fx om studiet har dedikerede arbejdspladser tilknyttet studiet, om studiet har et dedikeret socialt rum for de studerende, om studiet har en central administrationsafdeling, som de studerende har nem adgang til, om de studerende har adgang til studiets tilknyttede forskningsområder, om studiets arbejdsområder ligger tæt på hinanden, om studiets årgange er placeret tæt på hinanden, om studiet har faste undervisningslokaler, og om de studerende har medindflydelse på studiets udformning, udtryk, indhold og kultur.

UDFORMNING AF FREMTIDENS STUDIEMILJØ

Med udgangspunkt i resultaterne fra fokusgrubeinterviewene er der mulighed for at udtænke nye ideer for delte arbejdspladser og grupperum, der ikke er dedikerede på samme måde som de traditionelle. Men det må præciseres, at det er vigtigt, at der tages højde for de problematikker, der opstår ved overgangen fra en arbejdsmodel til en anden. Når dette er sagt, er der også mulighed for, at de mere åbne grupperum kan bidrage med positive tiltag, som de dedikerede grupperum i mindre grad kan tilbyde. Fx kan storrumsgrupperum bedre facilitere interaktion, sparring, samarbejde, socialt sammenhold, mv. på tværs af en årgang, idet de studerende i højere grad vil komme i kontakt med hinanden igennem studietiden, end hvis de sidder mere isoleret i lukkede grupperum.

I de strategiske overvejelser for fremtidens studiemiljø er det samtidigt vigtigt at huske på rummenes funktionsdeling. Når AAU planlægger nye initiativer på studie-niveau eller højere niveau, bør man både indtænke hvad hensigten med det enkelte rum er, og hvordan denne hensigt kommunikerer samt hvordan det gøres til praksis - med fokus på de tre typer af arbejdsrum: Projektarbejdsrum, fordybelsesrum (læsesale) og sociale rum.

Principielt set kan man dog sagtens forestille sig helt andre kombinationer eller nye former herudover. Der skal være plads til at eksperimentere, men man skal dog holde sig for øje, at fx koncentrationsarbejde og gruppearbejde ikke fungerer godt i det samme rum. Det samme gælder arbejdsaktivitet og social aktivitet i samme rum generelt (og slet ikke på samme tid). Man skal derfor også være påpasselig med, hvordan man blander forskellige elementer, hvis man vil forsøge at eksperimentere med andre former. Sidst men ikke mindst bør man fastholde eksisterende og evt. udvide dedikerede sociale områder på studierne, der synes at have stor betydning for de studerendes tilknytning til universitetet, samt mulighed for at engagere sig socialt udenfor det faglige aspekt af studiemiljøet.

I forlængelse af denne diskussion, er det også væsentligt at inddrage ROI konceptet for at evaluere, hvordan studierne fysiske udformning kan være med til at underbygge anvendelsen af studiets faciliteter og det generelle studie- og arbejdsmiljø. I forhold til det overordnede studiemiljø, er det her væsentligt at indtænke en samlokalisering af studiets aktiviteter, et fokus på det individuelle studie, samt på forudsigelighed hvor man fysisk finder et studie. Her bør studiearbejdspladser også indtænkes, således at hvert studie har en passende mængde af udbudte arbejdspladser, samt at studiets arbejdspladser så vidt muligt skal samlokaliseres med øvrige aktiviteter på et studie (undervisningsrum, sekretærfunktion m.v.).

Denne rapport viser, at når der skal tages beslutninger omkring fremtidens studiearbejdspladser, så er det vigtigt ikke kun at indtænke fysiske rammer. Inspirerende studiearbejdspladser skabes og opretholdes i mindst lige så høj grad af sociale elementer. ROI-princippet har vist, at en stærk forankring på det enkelte studie er vigtigt for hvor meget tid de studerende bruger på deres studie.

Dette gælder både hvor meget tid de studerende bruger i alt, og hvor meget tid de bruger på en AAU-studiearbejdsplads. Derfor bør det så vidt muligt overvejes, hvordan forankringen i det enkelte studie påvirkes, når tiltag ift. studiemiljø indføres.

Det er taskforcens håb at idekataloget kan inspirere i forbindelse med fremtidigt arbejde med fysisk studiemiljø.

KONKRETE FORSLAG - OPSUMMERENDE FRA FOKUSGRUPPEINTERVIEWS

- *Sørge for dedikerede arbejdsområder som f.eks. 'Hum-lab' i KBH. Hum-Lab har en tydelig funktion, der faciliterer fagligt arbejde + tydelig afgrænsning fysisk.*
- *Tydligere information omkring at rum, der (tydeligvis) er dedikeret til pauser/social aktivitet, netop er beregnet dette. et godt eksempel er soc-lounge på fib.15 (socialrådgiveruddannelsen). 'Spejlsalen' i KBH er måske et godt eksempel på bredere niveau, da dette er et rum med en klar social funktion, der dog ikke er begrænset til et enkelt studie.*
- *Effektiv afskærmning i delte grupperum, gerne med de studerendes input ift. hvordan afskærmningen skal konstrueres (eks. "gardiner i Kbh der blev valgt af studerende") + skillevægge på CREATE i Aalborg.*
- *Forbedre studerendes mulighed for kommunikation gennem AAU's kommunikationskanaler, f.eks. 'Navigator' i KBH (en avis lavet af studerende, der kæmper med at kunne kommunikere til de studerende), og generelt når der er arrangementer både sociale og faglige der er arrangeret af studerende.*
- *Flere forskellige typer arbejdspladser der giver forskellige muligheder for arbejdets udførelse.*
- *Tilbyd skabsplads på områder hvor der arbejder flere grupper, evt. pr gruppe.*
- *Studio's (KBH) som en nytænkning ift. antagelser om opdeling/ afskærmning af rum. Denne løsning passer med ROI-princippet.*
- *Brugen af billeder af studerende på AAU. Universitetet viser at det er stolt af sine studerende. Det kan øge AAU's ROI.*
- *Overveje at gøre det muligt for visse grupper at sikre sig eget grupperum. Dette kan evt. være igennem en ansøgningsproces.*

Det er nødvendigt for nogle grupper at have eget grupperum, da de evt. diskuterer materiale/viden, der hører under en non-disclosure aftale med et firma.

- Lade de studerende selv skabe nye rum som eksempelvis Urban Garden (KBH) der har en god social funktion (ROI)*
- Overveje om graden af autonomi kan øges ift. studerendes indflydelse på studiearbejdspladsers fysiske rammer (mulighed for plakater, kaffemaskiner osv.)*
- Sørge for udsmykning (kunst el. lign.) der afspejler studiets identitet. Plakater med citater eller historie om faget. osv.*
- Fredagsbaren skal være et dedikeret socialt rum (Smuthullet i Esbjerg, Baren i musikkens hus) - De studerende har selv indrettet, det er et sted for social integration (i Esbjerg)*

Fredagsbar i Musikkens hus

INSPIRATIONS- BILLEDER

Inspirationsbilleder fra konference om campusdannelse og fremtidens læringsmiljø i København oktober 2017

De videregående uddannelsesinstitutioner er i skarp konkurrence om de unge, og fremtidens universiteter vægter det sociale aspekt af studielivet højt

Arkitekturen spiller en vigtig rolle: Indretning og indeklima med godt dagslys og god ventilation, adgang til udeområder, flow mellem lokaler og brug af rummene imellem er bare nogle af de ting, der kan fremme et godt studiemiljø. Samtidig kan arkitekturen være med til at styrke uddannelsesinstitutionernes brand og identitet og gøre dem mere attraktive. Kort sagt er de fysiske rammer med til at skabe fremtidens studiemiljø, og i det følgende bringes inspirationsbilleder fra konferencen fra Københavns Universitets humanistiske fakultet (KUA3), Copenhagen Plant Science Center (KU) og Skylab, som er en del af DTU.

Udnyttelse af gangareal på KUA 3

Udnyttelse af fællesområde KUA3

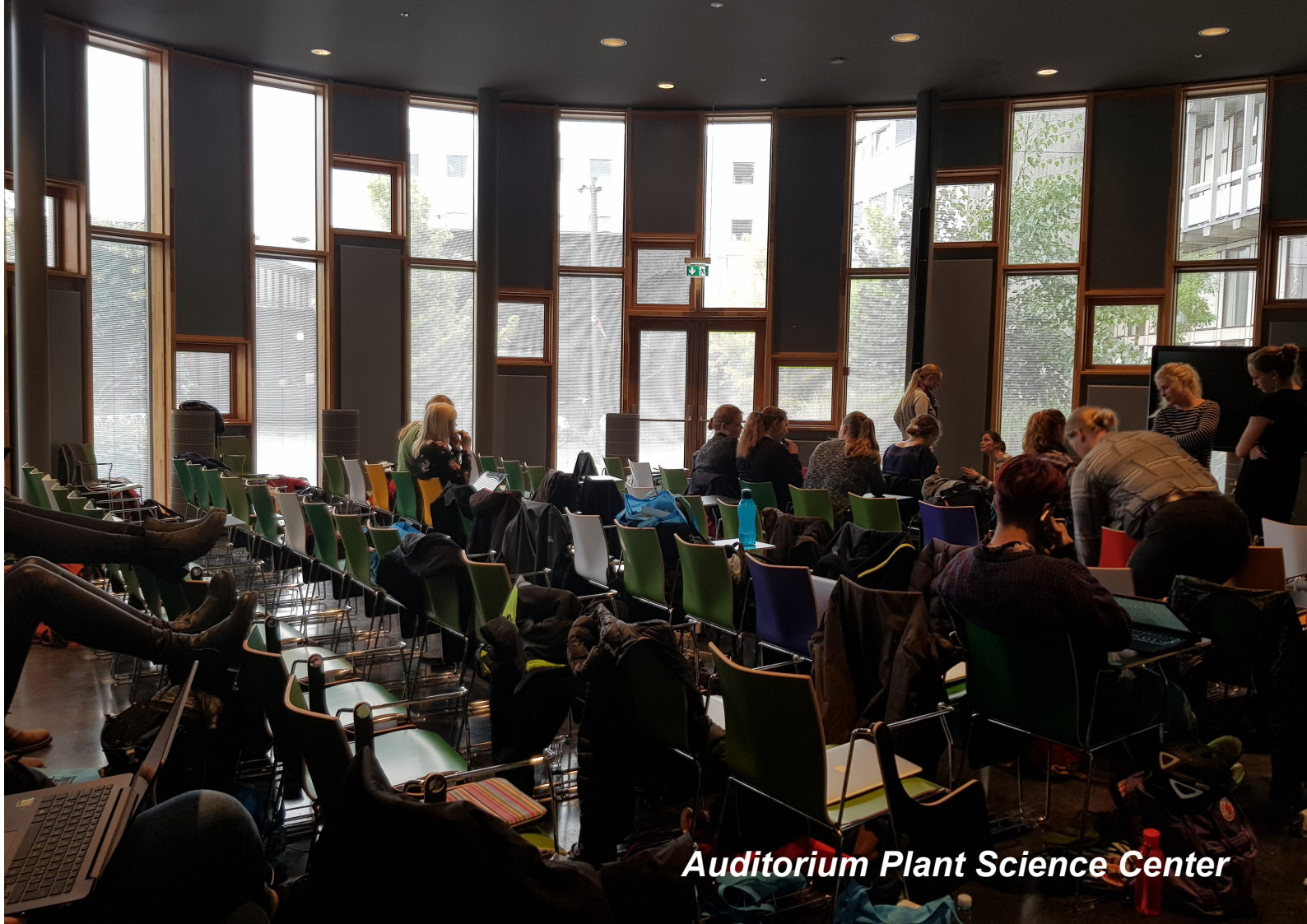
Nicher til projektarbejde på KUA 3

I det store fællesområde på KUA 3, er der hjul under reolerne, så de studerende kan flytte rundt på møblerne og indrette arbejdspladser, der passer til deres behov.

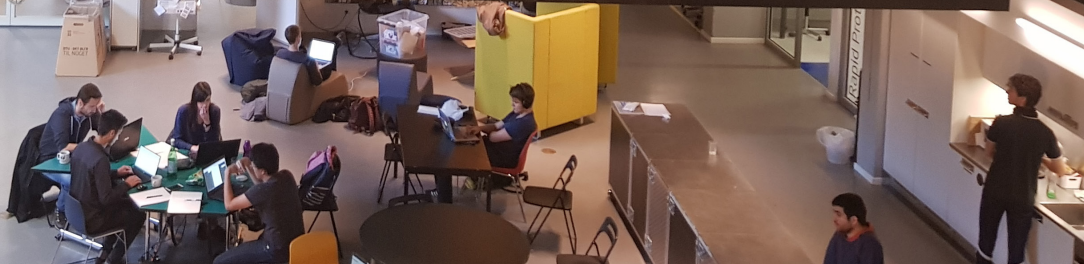
Copenhagen Plant Science Center, KU, Frederiksberg

Auditorium Plant Science Center

Plant Science Center

DTU skylab - Mødested og arbejdsrum for studerende og virksomheder. De 6 meter høje planter skaber liv og rum-i-rummet.